

BILDANDE AV NATURRESERVATET FAGERHULT I LJUNGBY KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4–6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Fagerhult förklaras som naturreservat. Gräns för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i Länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- bevara öppna och trädklädda gräsmarker så att de biologiska värdena knutna till såväl markflora som trädskikt bevaras och stärks,
- skogar ska bevaras i ett naturskogsartat tillstånd med gamla träd, en varierad och flerskiktad struktur, god förekomst av multnande ved och ett stort lövträdsinslag,
- vattenområdet ska ha en naturliknande vattenståndsvariation med fria vandringsvägar till anslutande sjöar och vattendrag samt fungera som fortplantningsområde för vattenlevande arter och fåglar,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser i ett artrikt landskap.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk, olika typer av exploatering och jakt på fågel,
- befintliga gräsmarker hävdas och igenväxande marker restaureras där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter,
- områdets skogar i huvudsak får präglas av naturlig dynamik. Områden påverkade av skogsbruk restaureras för att utvecklas mot naturliga skogar, där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter,

- hydrologin restaureras och ekologiskt funktionella kantzoner mot vattendrag skapas för att förbättra vattenkvaliteten och livsmiljöer,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten
Anmärkningar:
 - I. Tillfälligt upplag i samband med skötselåtgärder får ske.
 - II. Underhåll av jordbruksdiken får ske inom område markerat på beslutskartan.
 - III. På åkermark får normalt åkerbruk med jordbearbetning ske inom område där diken får underhållas enligt markering på beslutskartan.
 - IV. Sten som samlas ihop i samband med åkerbruk får läggas på plats som kontinuerligt använts för detta ändamål.
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
5. uppföra byggnad, ledning, mast, kraftverk, brygga eller annan anläggning
6. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
Anmärkning:
 - I. Gran får avverkas och köras ut till och med år 2022 inom områden markerade på beslutskartan.
7. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
8. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
Anmärkningar:
 - I. Organiska gödselmedel och kalk får tillföras på åker där diken får underhållas enligt markering på beslutskartan, dock ska en skyddszon på 5 m lämnas mot vattenområden.
 - II. Kalkning av vattenområde får ske.
9. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter på land eller i vatten
Anmärkning:

Icke-vedartade grödor får planteras på åker där diken får underhållas enligt markering på beslutskartan.

10. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel
11. anlägga eller bedriva fiskodling
12. jaga fågel
13. använda ammunition med bly
14. på våtmark transportera ut fällt vilt med fordon förutom med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. uppföra jakttorn
16. öppna upp siktgata för jaktens behov
17. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
18. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
Anmärkning:
Jaktpass får markeras med skylt.
19. tillskottsutfodra och vinterbeta
20. uppföra anordning för tamboskap t.ex. vindskydd eller insamlingsfälla
21. anlägga båtplats med tillhörande rastplats.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. skötsel för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - slåtter och betesdrift om inte fastighetsägaren själv utför detta, eller anlitar annan brukare,
 - restaurering och skötsel av skog inbegripande röjning, gallring, sådd/plantering av naturligt förekommande träd och buskar samt frihuggning av träd (*inom de snedstreckade områdena enbart efter 2022*),
 - tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), hamling, veteranisering, flytt av vindfällan,
 - naturvårdsbränning,
 - bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter samt av igenväxningsvegetation i gräsmarker
 - uppsättning av fågel-, fladdermus- eller insektsholkar,
 - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
 - skapande av jordblottor för att gynna växt- och djurliv,
 - hydrologisk restaurering och biotopvård i vattendrag.

3. anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationsplats, strövstig och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan och som specificeras i fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området
Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och anvisad iordningställd parkeringsplats
6. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna C1 – C6
8. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
9. bedriva tävlings-, övnings eller lägerverksamhet

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets vård eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.

- normalt underhåll av träd intill jordbruksmark, båtplats, väg, stig eller passage i vatten. Träd som fallit eller grenar som kapats vid underhåll ska lämnas i naturreservatet.
- övrig grävning i vägområde, t.ex. för nedgrävning av ledning.

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden i form av naturtyperna mindre vattendrag (3260), nordlig ädellövskog (9020), trädklädd betesmark (9070) och svämlövskog (91E0). Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatets högsta biologiska värden är dels knutna till det mosaikartade landskapet med omväxlande öppna gräsmarker och ädellövskogar på basisk berggrund av hyperitdiabas, dels till vattenmiljöer och strandskogar kring Lilla Helge å och Målasjön. Vattensystemets södra delar hyser en nationellt viktig population av mal, vilken bedöms kunna fortplanta sig inom naturreservatet om fria vandringsvägar nedströms reservatet skapas.

Områdets bevarandevärden hotas av vandringshinder utanför naturreservatet och morfologisk förändring i vattendraget inom området, upphörd hävd och igenväxning i gräsmarker, skogsbruk samt invandrande gran i tall- och lövskogar. För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

År 2016 inkom fastighetsägarna till Länsstyrelsen med en intresseanmälan om formellt skydd inom Kometprogrammet (kompletterande metoder för skydd av värdefull skog). År 2020 träffades en överenskommelse om intrångsersättning mellan fastighetsägarna och Länsstyrelsen.

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 5 mars 2020 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

BESLUT

Datum
2020-06-10

Ärendenummer
511-4737-2016

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturreservatet bildas enligt remitterat förslag samt att naturvärdena i det aktuella området skyddas långsiktigt och tillstyrker bildandet i enlighet med remitterat förslag.

Ljungby kommun är positiva till bildandet av naturreservatet enligt inkommet remissförslag. Kommunen framför att kan vara av stort värde att genomföra uppföljande inventeringar i området, att det bör framgå av beslut och skötselplan hur träd angripna av t.ex. granbarkborre eller almsjuka ska hanteras samt att fler parkeringsplatser och strövstigar av olika längd ska anläggas.

E.ON tillstyrker förslaget till beslut om naturreservat under förutsättning att akuta reparationsåtgärder och normalt underhåll av ledning och ledningsgata, vilket innefattar körning med maskiner i och till ledningsgata, vissa upplag samt skogligt underhåll får utföras.

Fastighetsägarna Hans Larsson och Eva Tronarp framför att det i skötselplanen bör framgå att hassel och lind (som det finns riklig föryngring av i delar av området) får grävas upp och flyttas till andra delar av naturreservatet.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Utifrån de synpunkter som framförts på beslut och skötselplan har ändringar och tillägg gjorts, i den mån de bedömts vara praktiskt genomförbara, rimliga i proportion till kostnaderna och förenliga med reservatets syfte.

Skötselplanen har förtydligats så att det framgår att hassel och lind får grävas upp och flyttas till andra delar av naturreservatet.

Enligt föreskriften A6 har fastighetsägaren rätt att avverka och transportera ut gran ur de områden som markerats på beslutskartan (bilaga 1), vilket utgör samtliga grandominerade områden i naturreservatet. Efter att dessa områden avverkats på gran återstår i reservatet inga granskogar med förutsättningar för angrepp av granbarkborre. Angrepp av insekter som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet får dessutom enligt skötselplanen åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

Spridningen av almsjuka sker på landskapsnivå och det finns inte förutsättningar att hindra spridningen i landskapet genom att oskadliggöra enskilda träd i ett mindre område som naturreservatet utgör.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kommer att utreda placering och utformning av parkerings- och rastplatser samt stigar i området så att allmänhetens och de närboendes behov, säkerhet samt natur- och kulturmiljövärden tillgodoses. Länsstyrelsen uppför anordningar för friluftslivet i naturreservaten i mån av ekonomiska resurser. I de närbelägna naturreservaten Granhultsberget och Målaskogsberg finns ett flertal anläggningar för friluftslivet inkl. strövstigar och parkeringsplatser.

BESLUT

Datum
2020-06-10

Ärendenummer
511-4737-2016

De elkablar som finns förlagda inom området berör en mycket begränsad del av naturreservatet och ligger i anslutning till befintlig bilväg. Normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning hindras inte av föreskrifterna. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Fagerhult utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt naturområde med inslag av gamla och grova ädellövträd och är även en viktig passage för vattenlevande organismer genom Lilla Helge å. Berggrunden består av hyperitdiabas som är kemiskt lättvittrad och har en för länet ovanlig flora knuten till sig. För att områdets naturvärden ska bestå och utvecklas behöver området undantas från skogsbruk och exploatering som innebär att områdets naturvärden kan skadas.

Två objekt med höga naturvärden, de trädklädda betesmarkerna samt den norra spetsen av naturreservatet, är registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut Lilla Helge å och Målasjön som särskilt värdefulla vatten som bör skyddas. Lilla Helge å har pekats ut som primärt reproduktions- och uppväxtområden i åtgärdsprogrammet för bevarande av mal som beslutades av dåvarande Fiskeriverket och Naturvårdsverket 1998. För att motverka effekterna av försurningen på vattenmiljön är kalkning av Målasjön tillåtet enligt reservatsföreskrifterna.

Södra delen av naturreservatet är av riksintresse för naturvård (NRO07056), enligt Naturvårdsverkets beslut 1988-09-19 och 2000-02-07. Områden av riksintresse för naturvård ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § Miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Västra delen av Målasjön, sumpskogarna och naturreservatets sydspets har i länets våtmarksinventering (1987) bedömts till naturvärdesklass 2 och 3 i en fyrgradig skala där klass 1 innebär det högsta värdet.

Södra delen av naturreservatet och Målasjön har i länets naturvårdsprogram erhållit klass 2 respektive 3 i en tregradig skala, där klass 1 innebär det högsta värdet. Området ingår i en värdetrakt för lövskogar i ”Strategi för formellt skydd av skog i Kronobergs län” från 2006.

Stenmurar och odlingsrösen utgör viktiga livsmiljöer, tillflyktsorter och spridningskorridorer för växt- och djurarter, men har minskat starkt till följd av rationaliserad markanvändning. Biotoperna omfattas inte av det generella biotopskyddet när de ligger i skogsmark och skyddas därför genom reservatets föreskrifter.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller exploatering och ett långsiktigt skydd garanteras genom ett naturreservat. Utan ett beslut om naturreservat riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning, exploatering eller avsaknad av skötselåtgärder. Förutsättningarna att bevara

BESLUT

Datum
2020-06-10Ärendenummer
511-4737-2016

områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls i enlighet med fastställd skötselplan.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Bildande av naturreservatet Fagerhult bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Ett rikt odlingslandskap” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Målen uppfylls genom att skötselåtgärder genomförs i vatten och på land och att sammanlagt 58,6 ha produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna föreskrifter är nödvändiga för att skydda de naturvärden som finns i reservatet.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Fagerhult
NVR-id	2047683
Län	Kronoberg
Kommun	Ljungby
Distrikt	Agunnaryd
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	Ca 5 km öster om Agunnaryds samhälle.
Centrumkoordinater	X: 453715, Y: 6290115
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/ Artskyddsområde
Ägarkategori och fastigheter	Fagerhult 1:8 och Fagerhult 2:17 Privat
Servitut/rättigheter/samfälligheter	<i>Marksamfälligheter</i> <u>Målensås fs:1</u> Målensås 1:2, 1:4, 1:5, 1:6, 1:7 <i>Anläggningssamfälligheter inom området</i> <u>Fagerhult GA:1:</u> Strömma-Fagerhults samfällighetsförening <i>Avtalservitut</i> <u>Kraftledning:</u>

BESLUT

Datum
2020-06-10Ärendenummer
511-4737-2016

Sakägare	EON Elnät Sverige Aktiebolag
Areal	Enligt bilaga 3 Totalareal: 98,7 hektar, varav 84,3 hektar landareal och 14,4 hektar vattenareal
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området ligger i ett stråk av hyperitdiabas och omfattar delar av Målasjön, Lilla Helge å och omgivande skogs- och gräsmarker öster om ån. Odlingslandskapet består huvudsakligen av betesmarker och före detta åkrar. Landskapet är skiftande med bl. a. flera åkerholmar med grova lövträd, rester från ett landskap som tidigare var mer öppet. I betesmarken finns fortfarande hävdgynnade arter. Norra delen av området (Näset) domineras av granskog, men en randskog bestående av mestadels lövskog växer längs med Målasjöns kant. Lilla Helge å är i huvudsak lugnflytande och omges till stor del av våtmarker men har i området kanaliserats och delar av svämplanen är utdikade. Målasjön sänktes under slutet av 1800-talet. Efter sjösänkningen har en våtmark med holmar av lövträd tagit form. I området ingår även mark som ska restaureras i syfte att öka inslaget av lövskog i naturreservatet.

KUNGÖRELSE

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252). I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smälänningen. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen.

Beslutet i sin helhet finns tillgängligt hos Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, 352 33 Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Kristina Zetterström, avdelningschefen Martin Sjödahl, enhetschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Saramaria Johansson och naturvårdsförvaltaren Sara Lamme medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BESLUT
Datum
2020-06-10

Ärendenummer
511-4737-2016

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

Karta till beslut om naturreservatet Fagerhult i Ljungby kommun

- Naturreservat
- Gran får avverkas t.o.m. 2022
- Befintliga jordbruksdiken får underhållas
- Parkeringsplats

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet

0 250 500 m

